

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ

Чернівецький національний університет імені Юрія Федьковича

Назва закладу вищої освіти

ОСВІТНЬО – НАУКОВА ПРОГРАМА

Географія

третього (освітньо-наукового) рівня вищої освіти

за спеціальністю 106 Географія

галузі знань 10. Природничі науки

Проект

ЗАТВЕРДЖЕНО ВЧЕНОЮ РАДОЮ*

Голова вченої ради

ПЕТРИШИН Р.І. / _____/

(протокол № __ від " __ " _____ 2023 р.)

Освітня програма вводиться в дію з _____2023 р.

Ректор_ ПЕТРИШИН Р.І./ _____/

(наказ № __ від " __ " _____ 2023р.)

Чернівці
2023р.

ЛИСТ ПОГОДЖЕННЯ освітньо-професійної програми

«РОЗРОБЛЕНО»	«УХВАЛЕНО»
Робочою групою кафедри економічної географії та екологічного менеджменту, кафедри географії України та регіоналістики, кафедри фізичної географії, геоморфології та палеогеографії ЧНУ ім. Юрія Федьковича Керівник робочої групи _____ Руденко В.П. «__» _____ 2023 р.	На засіданні кафедри фізичної географії, геоморфології та палеогеографії ЧНУ ім. Юрія Федьковича Протокол № _____ Завідувач кафедри _____ Рідуш Б.Т. Кафедри економічної географії та екологічного менеджменту ЧНУ ім. Юрія Федьковича Протокол № _____ Завідувач кафедри _____ Руденко В.П. Кафедри географії України та регіоналістики ЧНУ ім. Юрія Федьковича Протокол № _____ Завідувач кафедри _____ Костащук І.І.
«СХВАЛЕНО» Вченою радою географічного факультету Протокол № _____ від «__» _____ 2023 р. Голова вченої ради географічного факультету _____ Заячук М.Д.	«ПОГОДЖЕНО» Начальник навчального відділу ЧНУ ім. Юрія Федьковича _____ Я.Д. Гарабajів «__» _____ 2023р.
«РЕКОМЕНДОВАНО» Науково-методичною комісією вченої ради ЧНУ ім. Юрія Федьковича Протокол № _____ від «__» _____ 2023 р. Голова комісії університету _____ О.В. Мартинюк	

ПЕРЕДМОВА

ОНП розробила робоча група у складі:

Прізвище, ім'я та по батькові	Найменування посади (для сумісників – місце основної роботи, посада)	Науковий ступінь, вчене звання, за якою кафедрою (спеціальністю) присвоєно
Керівник робочої групи: Руденко Валерій Петрович	Завідувач кафедри економічної географії та екологічного менеджменту Чернівецького національного університету імені Юрія Федьковича	Доктор географічних наук за спеціальністю 11.00.02 – “економічна та соціальна географія”, ДН № 000029 від 02.10.1992 р.; Професор кафедри економічної географії, ПР № 001298 від 29.12.1993 р.
Члени робочої групи:		
Джаман Василь Олексійович	Професор кафедри географії України та регіоналістики Чернівецького національного університету імені Юрія Федьковича	Доктор географічних наук за спеціальністю 11.00.02 – “економічна та соціальна географія”, ДД № 003813 від 16.09.2004 р.; Професор кафедри географії України, картографії, 02ПР № 004182 від 16.02.2006 р.
Заячук Мирослав Дмитрович	Доцент кафедри географії України та регіоналістики, декан географічного факультету Чернівецького національного університету імені Юрія Федьковича	Доктор географічних наук за спеціальністю 11.00.02 – “економічна та соціальна географія”, ДД 005598 від 01.07.2016 р.; Доцент кафедри географії і картографії України 02ДЦ №000958, від 19.02.2004 р.
Рідуш Богдан Тарасович	Завідувач кафедри фізичної географії, геоморфології та палеогеографії Чернівецького національного університету імені Юрія Федьковича	Доктор географічних наук, 11.00.04 – “геоморфологія та палеогеографія”, ДД № 002740 від 21.11.2013 Професор кафедри фізичної географії, геоморфології та палеогеографії, АП № 000034, від 13.12.2016 р.
Костащук Іван Іванович	Завідувач кафедри географії України та регіоналістики Чернівецького національного університету імені Юрія Федьковича	Доктор географічних наук за спеціальністю 11.00.02 – “економічна та соціальна географія”, ДД 009549 від 26.02.2020 Професор кафедри географії України та регіоналістики, АП №004336 від 09 серпня 2022 р.
Холявчук Дарія Іванівна	Доцент кафедри фізичної географії, геоморфології та палеогеографії Чернівецького національного університету імені Юрія Федьковича	Кандидат географічних наук за спеціальністю 11.00.11 – “конструктивна географія і раціональне використання природних ресурсів”, ДК № 067573 від 30.03.2011 р. Доцент кафедри фізичної географії, геоморфології та палеогеографії, АД № 001453 від 23.10.2018 р.

Профіль освітньо-наукової програми зі спеціальності 106 Географія

1 – Загальна інформація	
Повна назва вищого навчального закладу та структурного підрозділу	Чернівецький національний університет імені Юрія Федьковича Кафедра фізичної географії, геоморфології та палеогеографії, кафедра економічної географії та екологічного менеджменту, кафедра географії України та регіоналістики
Ступінь вищої освіти та назва кваліфікації мовою оригіналу	Доктор філософії Доктор філософії з географії
Офіційна назва освітньої програми	ОНП Географія
Тип диплому та обсяг освітньої програми	Диплом доктора філософії, одиничний, 42 кредити, ЄКТС. Термін навчання – 4 роки
Наявність акредитації	Первинна
Цикл/рівень	НРК України – 8 рівень, FQ-EHEA – третій цикл, EQF-LLL – 8 рівень.
Передумови	Наявність освітньо-кваліфікаційного рівня магістра
Мова(и) викладання	Українська
Термін дії освітньої програми	
Інтернет-адреса постійного розміщення опису освітньої програми	
2 – Мета освітньої програми	
Забезпечити підготовку докторів філософії, здатних продукувати нові ідеї, розв'язувати комплексні проблеми професійної та/або дослідницько-інноваційної діяльності у сфері географії, природокористування та регіонального розвитку, що передбачає глибоке переосмислення наявних та створення нових цілісних знань та/або професійної практики, застосовувати сучасні методології наукової та науково-педагогічної діяльності, здійснювати власні наукові дослідження, результати яких мають наукову новизну, теоретичне та практичне значення	
3 - Характеристика освітньої програми	
Предметна область (галузь знань, спеціальність, спеціалізація (за наявності))	10 Природничі науки 106 Географія Об'єкт діяльності: географічна оболонка, її просторова природна і соціально-економічна різноманітність, а також зв'язки між природним середовищем і діяльністю людини; ландшафтні природно- і суспільно-територіальні системи. Цілі навчання: набуття здатності продукувати нові ідеї, розв'язувати комплексні проблеми та здійснювати власні наукові дослідження у сфері географії, природокористування та регіонального розвитку. Теоретичний зміст предметної області. Основні теорії та концепції територіальної (геопросторової) організації географічної оболонки, природні і соціально-економічні закономірності її формування та функціонування. Методи, методики та технології. Світоглядно-філософські, загальнонаукові та географічні методи дослідження

	ландшафтних природно- і суспільно-територіальних систем, методи збирання, обробки, інтерпретації та поширення результатів географічних досліджень, зокрема, методи польових, лабораторних та статистичних, картографічних досліджень, ГІС-аналізу та моделювання, ретроспективного аналізу та прогнозування. Інструменти та обладнання: обладнання, устаткування та програмне забезпечення, необхідне для польових, статистичних та аналітичних досліджень природних і суспільних властивостей географічної оболонки, її компонентів (у відповідності до спеціалізації) для дослідження територіальних систем.
Орієнтація освітньої програми	Освітньо-наукова
Основний фокус освітньої програми та спеціалізації	Програма спрямована на узагальнені об'єкти діяльності – природно- та суспільно-географічні комплекси, їх складові у взаємозв'язку, просторові процеси й форми територіальної організації із застосуванням широкого спектру польових та геоecологічних досліджень та сучасних технологій пізнання та інтерпретації об'єкту Ключові слова: природні та суспільно-географічні комплекси, моніторинг геосфер, природокористування, регіональний розвиток, економічна та соціальна географія; фізична географія, геофізика, геохімія ландшафтів; геоморфологія, палеогеографія; конструктивна географія, раціональне використання природних ресурсів; географічна картографія, географічні інформаційні системи і технології.
Особливості програми	Програма передбачає розвиток дослідницької траєкторії, що орієнтована на здобуття сучасних теоретичних і практичних знань і умінь для дослідження природних та суспільно-географічних комплексів; прикладну складову, що формує навички застосування географічних досліджень у розв'язанні комплексних проблем, регіональних зокрема. Основна частина часу відведена на збір первинної наукової інформації, опрацювання фахових праць, написання дисертації та апробацію результатів наукової роботи. Передбачена можливість самостійного вивчення інших наукових і теоретичних курсів чи для іншої діяльності, пов'язаної з роботою, зокрема на наукову комунікацію, проектну розробку і пошук фінансування.
4 – Придатність випускників до працевлаштування та подальшого навчання	
Придатність до працевлаштування	Працевлаштування у науково-дослідних та проектних установах, закладах вищої освіти, інших установах та організаціях, що здійснюють дослідження та/або підготовку фахівців у сфері географії, природокористування, регіонального розвитку, а також розробляють та реалізують регіональну політику, здійснюють просторове планування, управління природокористуванням, охороною довкілля, регіональним і міським розвитком.
Подальше навчання	Навчання впродовж життя для вдосконалення в освітній, професійній, науковій та інших діяльностях.
5 – Викладання та оцінювання	
Викладання та	Проблемно-орієнтоване навчання спрямоване на індивідуальні

навчання	освітньо-наукові запити здобувачів, електронне, інтерактивне та практичне навчання, самонавчання.
Оцінювання	Види контролю: поточний, семестровий, атестація аспіранта (2 рази на рік), попередній захист дослідження та публічний захист дисертації
6 – Програмні компетентності	
Інтегральна компетентність	Здатність продукувати нові ідеї, розв'язувати комплексні проблеми професійної та/або дослідницько-інноваційної діяльності у сфері географії, природокористування та регіонального розвитку, що передбачає глибоке переосмислення наявних та створення нових цілісних знань та/або професійної практики, застосовувати сучасні методології наукової та науково-педагогічної діяльності, здійснювати власні наукові дослідження, результати яких мають наукову новизну, теоретичне та практичне значення
Загальні компетентності (ЗК)	ЗК01. Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу. ЗК02. Здатність працювати у міжнародному контексті. ЗК03. Здатність виявляти, ставити та вирішувати проблеми.
Спеціальні компетентності спеціальності (СК)	СК01. Здатність демонструвати знання сучасного стану, основних тенденцій і перспектив розвитку географії та виконувати оригінальні дослідження, досягати наукових результатів, які створюють нові знання у сфері географії та/або дотичних до неї міждисциплінарних напрямках і можуть бути опубліковані у провідних наукових виданнях з географії та суміжних галузей. СК 02. Здатність представляти та обговорювати результати своєї наукової роботи державною та іноземною мовою в усній та письмовій формі, опрацьовувати наукову літературу з географії і суміжних/дотичних галузей та ефективно використовувати інформацію з різних джерел. СК 03. Здатність здійснювати науково-педагогічну діяльність у закладах вищої освіти в області географії та суміжних галузей. СК 04. Здатність до наукової аргументації, володіння системним науковим світоглядом, застосовувати сучасні методи географічних та міждисциплінарних досліджень, інформаційні та комунікаційні технології, спеціалізоване програмне забезпечення у науковій діяльності. СК 05. Здатність дотримуватись етики та правил академічної доброчесності в наукових дослідженнях та науково-педагогічній діяльності.
7 – Результати навчання	
	РН01. Застосовувати сучасні концептуальні знання географії, її окремих напрямків та суміжних галузей, а також дослідницькі навички, достатні для проведення наукових досліджень та здійснення професійної діяльності. РН02. Володіти методологією природничо- та/або суспільно-географічних досліджень, застосовувати її у власній науковій діяльності та викладацькій практиці. РН03. Формулювати і перевіряти гіпотези, використовувати для обґрунтування висновків належні докази, критично аналізувати результати власних досліджень і результати інших

	дослідників. РН04. Планувати і виконувати експериментальні та/або теоретичні дослідження з використанням сучасних підходів та методів у сфері географії, природокористування, регіонального розвитку, які дають можливість переосмислити наявне та створити нове цілісне знання та/або професійну практику. РН05. Використовувати сучасні інформаційні та комунікаційні технології, програмне забезпечення при проведенні наукових досліджень та в освітній діяльності. РН06. Вільно презентувати і обговорювати державною та іноземною мовами з фахівцями та широкою аудиторією з дотриманням норм академічної етики результати досліджень, наукові та прикладні проблеми з географії, природокористування та регіонального розвитку, кваліфіковано відображати результати досліджень у наукових публікаціях у провідних вітчизняних та міжнародних наукових виданнях. РН 07. Розробляти і викладати навчальні дисципліни, дотичні до предметної області географії, обґрунтовано обирати та ефективно використовувати сучасні освітні технології, методи й засоби навчання у закладах вищої освіти та інших установах і організаціях, що здійснюють підготовку фахівців у сфері географії, природокористування та регіонального розвитку. РН 08. Інтерпретувати філософську методологію пізнання, ключові засади професійної та наукової етики, систему морально-культурних цінностей, дотримуватись у професійній діяльності принципів соціальної відповідальності та громадянської свідомості. РН 09. Оцінювати регіональні географічні комплексні проблеми природокористування та пропонувати науково-обґрунтовані інструменти для їх розв'язання з огляду на інноваційні географічні методи та ГІС-технології
8 – Ресурсне забезпечення реалізації програми	
Кадрове забезпечення	Керівник та члени проектної групи освітньої програми, професорсько-викладацький склад, які забезпечують ОНП, відповідають кадровим вимогам Ліцензійних умов провадження освітньої діяльності на третьому (освітньо-науковому) рівні вищої освіти.
Матеріально-технічне забезпечення	1. Приміщення для проведення навчальних занять та контрольних заходів – 6,9 м² метрів на одну особу. 2. Мультимедійне обладнання для одночасного використання в навчальних аудиторіях – 90% від загальної кількості. 3. Бібліотека, читальний зал зокрема. 4. Пункт харчування, актовий зал, спортивний зал. 5. Гуртожиток – 100% від мінімальної потреби. 6. Комп'ютерні робочі місця, обладнання, устаткування, необхідне для виконання навчальних планів та наукової роботи.
Інформаційне та	1. Забезпеченість бібліотеки вітчизняними та закордонними

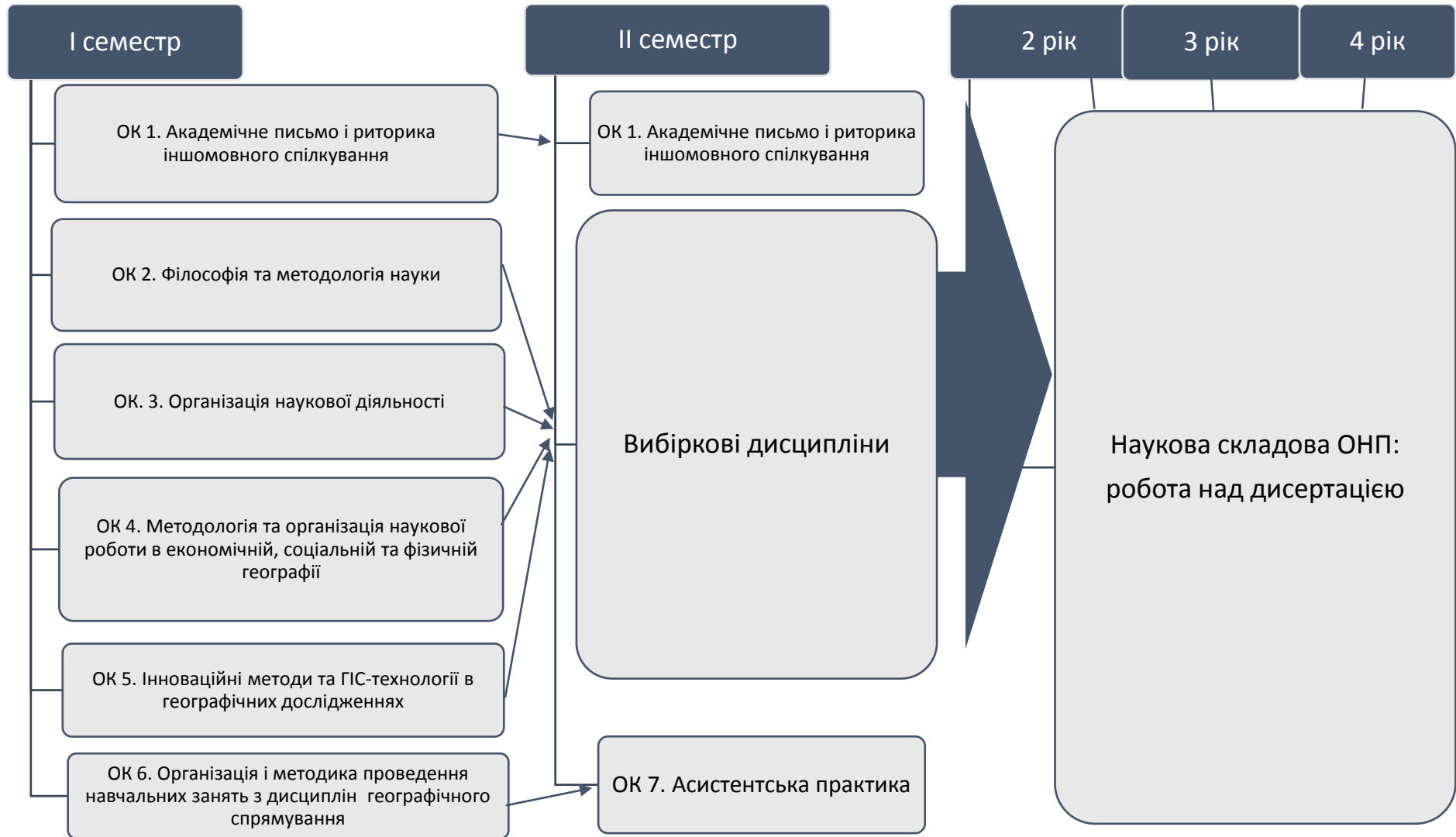
навчально-методичне забезпечення	фаховими періодичними виданнями відповідного або спорідненого профілю, в т. ч. в електронному вигляді, електронний каталог, доступ до баз даних періодичних наукових видань англійською мовою відповідного або спорідненого профілю, друковані фонди бібліотеки університету, репозитарій, фондовий матеріал кафедр, що забезпечують ОП. 2.Офіційний сайт Чернівецького національного університету імені Юрія Федьковича, сайт географічного факультету, сайти кафедри фізичної географії, геоморфології та палеогеографії, кафедри географії України та регіоналістики, кафедри економічної географії та екологічного менеджменту, необмежений доступ до Інтернет, безпечна всесвітня система доступу до інтернет-мережі EDUROAM. 3. Центр електронного навчання Чернівецького національного університету імені Юрія Федьковича. 4. Навчальний план, робочі програми з навчальних дисциплін навчального плану, навчально-методичне забезпечення з кожної навчальної дисципліни навчального плану, програма практичної підготовки, робоча програма асистентської практики, силабуси.
9 – Академічна мобільність	
Національна кредитна мобільність	Укладені угоди про академічну мобільність на основі двосторонніх договорів між Чернівецьким національним університетом імені Юрія Федьковича та ЗВО України.
Міжнародна кредитна мобільність	Укладені угоди про міжнародну академічну мобільність (Еразмус+) на основі двосторонніх договорів між Чернівецьким національним університетом імені Юрія Федьковича та ЗВО країн-партнерів.
Навчання іноземних здобувачів вищої освіти	на загальних умовах

Перелік компонент освітньо-наукової програми та їх логічна послідовність

Код н/д	Компоненти освітньої програми (навчальні дисципліни, курсові проекти (роботи), практики, кваліфікаційна робота)	Кількість кредитів	Форма підсумкового контролю
Обов'язкові компоненти ОП			
OK1	Академічне письмо і риторика іншомовного спілкування	6	1,2, залік, іспит
OK2	Філософія та методологія науки	4	1, іспит
OK3	Організація наукової діяльності:		
	Проектний менеджмент	3	1, залік
	Обробка результатів експерименту	3	1, іспит
OK4	Методологія та організація наукової роботи в економічній, соціальній та фізичній географії	4	1 іспит
OK5	Інноваційні методи та ГІС-технології в географічних дослідженнях	3	1, іспит
OK6	Організація і методика проведення навчальних занять з дисциплін географічного спрямування	3	1, іспит

Код н/д	Компоненти освітньої програми (навчальні дисципліни, курсові проекти (роботи), практики, кваліфікаційна робота)	Кількість кредитів	Форма підсумкового контролю
ОК7	Асистентська практика	4	2, іспит
Загальний обсяг обов'язкових компонент:		30	
Вибіркові компоненти ОП			
ВБ1	Геоморфологія карстових областей	3	2, іспит
ВБ2	Палеоландшафти квартеру	3	2, іспит
ВБ3	Антропогенез та розселення гомінід по планеті	3	2, залік
ВБ4	Динаміка клімату Європи в голоцені	3	2, залік
ВБ5	Польові дослідження четвертинних відкладів	3	2 залік
ВБ6	Геохімія ландшафту	3	2, залік
ВБ7	Геофізика ландшафту	3	2, залік
ВБ8	Кліматичні зміни та гірські геосистеми (англійською)	3	2, залік
ВБ9	Методика регіональних фізико-географічних досліджень	3	2, іспит
ВБ10	Студії з економічної, соціальної та фізичної географії (наукові лекції і семінари за темами дисертаційних досліджень)	3	2 іспит
ВБ11	Студії з оцінки ПРП	3	2, залік
ВБ12	Студії з актуальних проблем географічного країнознавства	3	2 іспит
ВБ13	Урбаністичні студії	3	2, іспит
ВБ14	Територіальне проектування та районне планування	3	2, іспит
ВБ15	Основи природокористування та природно-господарської різноманітності	3	2, іспит
ВБ16	Актуальні проблеми регіонального розвитку	3	2, залік
ВБ17	Конструктивна географія	3	2, залік
ВБ18	Методика регіональних суспільно-географічних досліджень	3	2, іспит
ВБ19	Моделювання й прогнозування розвитку регіонів України	3	2, залік
ВБ20	Соціальна географія України: нові напрями досліджень	3	2, іспит
ВБ 21	Суспільно-географічна районологія та основи регіональної політики	3	2, залік
ВБ22	Руслознавство	3	2, іспит
ВБ23	Методологія та організація наукових досліджень у гідрології	3	2, іспит
ВБ 24	Басейнові системи та управління ними	3	2, залік
ВБ 25	Антропогенна гідрологія	3	2, залік
Загальний обсяг вибірових компонент		12	
ЗАГАЛЬНИЙ ОБСЯГ ОСВІТНЬОЇ ПРОГРАМИ		42	

Структурно-логічна схема ОНП

3. Форма атестації здобувачів вищої освіти

Форми атестації здобувачів вищої освіти	Форма атестації здобувачів вищої освіти ОНП «Географія» спеціальності 106 «Географія» третього освітнього рівня здійснюється у формі публічного захисту дисертації.
Вимоги до дисертації на здобуття ступеня доктора філософії	Дисертація на здобуття ступеня доктора філософії є самостійним розгорнутим дослідженням, що пропонує розв'язання конкретної наукової проблеми в сфері географії, результати якого становлять оригінальний внесок у розвиток географії та оприлюднені у наукових публікаціях в рецензованих наукових виданнях. Максимальний та/або мінімальний обсяг наукового тексту дисертації - 6,5 – 9 авторських аркушів, оформлених відповідно до вимог, установлених МОН. Дисертація не повинна містити академічного плагіату, фальсифікації, фабрикації. Дисертаційна робота та відповідні інформаційні матеріали повинні бути оприлюднені на офіційному сайті та/або у репозитарії Чернівецького національного університету імені Юрія Федьковича

Матриця відповідності програмних компетентностей обов'язковим компонентам освітньої програми

	ОК 1	ОК 2	ОК 3	ОК 4	ОК 5	ОК 6	ОК 7
ЗК 01		+	+	+			
ЗК 02	+		+		+		
ЗК 03		+	+	+			
СК 01				+	+		
СК 02	+				+		
СК 03					+	+	+
СК 04			+		+		
СК 05			+	+		+	+

Матриця відповідності програмних компетентностей вибіркоким компонентам освітньої програми

	ВБ 1	ВБ 2	ВБ 3	ВБ 4	ВБ 5	ВБ 6	ВБ 7	ВБ 8	ВБ 9	ВБ 10	ВБ 11	ВБ 12	ВБ 13	ВБ 14	ВБ 15	ВБ 16	ВБ 17	ВБ 18	ВБ 19	ВБ 20	ВБ 21	ВБ 22	ВБ 23	ВБ 24	ВБ 25
ЗК 01	+	+	+	+	+	+	+	+		+	+	+	+	+	+	+	+		+	+	+			+	+
ЗК 02								+		+															
ЗК 03									+						+	+		+					+		
СК 01	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+
СК 02								+		+		+	+							+					
СК 03					+				+	+	+	+	+					+		+			+		
СК 04	+	+		+				+		+	+	+	+		+		+			+	+			+	+
СК 05									+	+	+	+						+					+		

**5. Матриця забезпечення результатів навчання (РН)
обов'язковими компонентами освітньої програми**

	ОК 1	ОК 2	ОК 3	ОК 4	ОК 5	ОК6	ОК7
РН 01			+	+			
РН 02				+		+	+
РН 03		+		+			
РН 04				+	+		
РН 05			+		+		
РН 06	+		+		+		
РН 07					+	+	+
РН 08		+				+	+
РН09				+	+		

**Матриця забезпечення результатів навчання (РН)
вибірковими компонентами освітньої програми**

	ВБ 1	ВБ 2	ВБ 3	ВБ4	ВБ5	ВБ6	ВБ7	ВБ 8	ВБ 9	ВБ 10	ВБ 11	ВБ 12	ВБ13	ВБ14	ВБ15	ВБ16	ВБ17	ВБ18	ВБ19	ВБ20	ВБ21	ВБ22	ВБ23	ВБ24	ВБ25
РН 01	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+
РН 02					+					+	+	+							+	+			+		
РН 03	+	+	+	+				+		+			+		+		+		+	+		+	+		
РН 04	+	+				+	+				+			+	+	+			+	+				+	+
РН 05	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+
РН 06		+						+		+	+	+	+			+			+					+	
РН 07	+	+	+	+		+	+								+		+			+		+			
РН 08										+	+	+	+				+							+	
РН09	+					+	+	+					+		+	+	+		+		+			+	+